

УДК 37.01/.09.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІВ У ПЕРЕДОВИХ КРАЇНАХ СВІТУ

*Маршицька В.В., доцент кафедри
філософії і освіти дорослих ДЗВО
“Університет менеджменту освіти”,
кандидат педагогічних наук, доцент*

Анотація. Наслідком інтегрування національної системи освіти у європейський і світовий освітній простір є необхідність пошуку та реалізації новітніх підходів до забезпечення якісно нового рівня професійної підготовки педагогічного персоналу на засадах збереження національних надбань та використання кращих зразків світового досвіду.

Ключові слова: професійний розвиток педагогічних працівників, педагогічна освіта, професійна підготовка педагогів, освіта дорослих.

Спостерігаємо, що з прискоренням глобалізації, посиленням міжнародної взаємодії та конкуренції, інноваційними змінами у світі, набувають поширення нові форми організації різних сфер суспільного життя. До таких сфер найперш належать освітня і дослідницька, що відповідають за творення майбутнього людства, формування людського капіталу, суспільного прогресу.

Основою пошуку та реалізації новітніх підходів до забезпечення якісно нового рівня професійної підготовки педагогічних працівників є збереження національних надбань та використання прогресивних здобутків країн, що демонструють високий рівень професійної підготовки педагогів. Серед країн, що демонструють такий рівень професійної підготовки, мають багаті історичні традиції педагогічної освіти, значний досвід у галузі неперервного професійного розвитку педагогічних працівників у різних соціокультурних умовах, Велика Британія, Канада, Німеччина, Австрія, Сингапур, Фінляндія, Японія ін.

Так, ключовими особливостями професійної підготовки педагогів у зазначених країнах, зокрема, є: 1) розширення компонента педагогічної практики у підготовці педагогів; 2) зростання кількості і варіативності напрямів підготовки, за допомогою яких можна опанувати професію педагога; 3) наявність декількох альтернативних шляхів підготовки педагогів; 4) розвиток системи неперервного професійного розвитку від закладу освіти і до завершення кар'єри перебуває на різних етапах становлення, проте у більшості країн це завдання визнається пріоритетним; 5) розробка програм інternатури або курсу введення у професію, що передуює сертифікації або організовується після отримання права на викладання; 6) актуалізація змісту програм професійної підготовки педагогів (у багатьох країнах програми професійної підготовки педагогів (навіть на рівні бакалаврату) містять суттєвий дослідницький компонент); 7) перенесення програм професійного розвитку у школи, що передбачає взаємодію педагогів безпосередньо у колективі; 8) посилення правил відбору на педагогічні спеціальності; 9) делегування повноважень щодо атестації та підвищення кваліфікації педагогів (професійні асоціації, професійні спілки, центри педагогічної майстерності, школи професійного зростання) [2; 3].

До загальних тенденцій професійного розвитку педагогів дослідники відносять: 1) організаційно-структурні – «університетизацію» педагогічної освіти; 2) сутнісно-визначальні: гуманізація та гуманітаризація у методах і змісті педагогічної освіти; інтернаціоналізація змісту професійної підготовки; посилення ролі неформальної освіти у професійному розвитку вчителів; 3) змістовно-процесуальні: інформатизація навчального процесу, інтеграція змісту педагогічної освіти, моніторинг якості педагогічної освіти; 4) запровадження соціального партнерства або консенсусного підходу до управління педагогічною освітою; 5) поширення інтерактивної моделі

підвищення кваліфікації, що передбачає забезпечення реальної взаємодії педагога з іншими колегами у процесі підвищення кваліфікації в умовах щоденного шкільного життя[1;2;3].

Як особливі тенденції професійного розвитку вчителів у країнах Європейського Союзу та США дослідники виокремлюють, зокрема: розширення доступу до здобуття педагогічної професії (Угорщина, Словенія), децентралізацію управління (Австрія, Болгарія, Угорщина, Франція), централізований тип управління (Велика Британія, Польща, Італія, Румунія, Греція), пошук оптимального співвідношення між централізованим і децентралізованим управлінням (Німеччина); широке використання альтернативних шляхів набуття педагогічної професії (США, Швейцарія) [1].

Аналіз зарубіжного досвіду розвитку педагогічної освіти дає змогу окреслити можливості використання прогресивних ідей у модернізації національної системи педагогічної освіти, а саме: удосконалення управління педагогічною освітою, оновлення змісту і форм професійної підготовки, удосконалення технологічного та навчально-методичного забезпечення підготовки майбутнього педагога.

Література

1. Отамась І. Г. Педагогічна підтримка професійного розвитку викладачів: аналіз європейського досвіду // Розвиток професійної культури майбутніх фахівців: виклики, досвід, стратегії, перспективи: зб. матеріалів IV Міжнар. наук.-практ. конф. Університет ДФС України, м. Київ, Україна – м. Ірпінь, Україна, стор. 237-239.
2. Післядипломна освіта в умовах євроінтеграції: сутність, зміст, технології, готовність до змін: навчально-методичний посібник/ Пуховська Л.П., Артюшина М.В., Базелюк В.Г., Лушин П.В., Снісаренко О.С., Сніцар Л.П., Солодков В.Т., / за наук. ред. Л.П. Пуховської – К.: Педагогічна думка, 2012. – 122 с.
3. Сучасні моделі професійної освіти і навчання в країнах Європейського Союзу: порівняльний досвід: монографія / В. О. Радкевич, Л. П. Пуховська, О. В. Бородієнко, О. П. Радкевич, Н. В. Базелюк, Н. М. Корчинська, С. О. Леу, В. В. Артемчук; за заг. ред. В. О. Радкевич. – Київ: ПІТО НАПН України, 2018. – 223 с.